

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

Наша ПОШТА

НАШИМ СПІВРОБІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ,
ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЇХ БАТЬКАМ,
УЧИТЕЛЯМ І ВИХОВНИКАМ, ВСІМ НАШИМ
ПРИХИЛЬНИКАМ І ЖЕРТВОДАВЦЯМ
ШЛЕМО РАДІСНЕ —

Христос Воскрес!

Редакція „ВЕСЕЛКИ”

Мирослава Федак з Торонта прислала нам такого листа: „Дорога „Веселко”! Пересилаю Тобі чотири долари на передплату журналу для моєї хресної мами. Може Тобі дивно, що я пренумерую Тебе для моєї хресної мами, отже хочу вияснити. Моя хресна мама — учителька української школи в Мюнхені (Німеччина) і напевно „Веселка” буде їй потрібна в її праці. Хресна мама має двоє дітей — дівчинку Христю й хлопчика Ореста. Я певна, що „Веселка” сподобається їм так само, як і мені. Крім того моя хресна мама ніколи не забуває про мої уродини, і тому я хочу їй чимсь віддячитися. Передплату на „Веселку” посилаю з моїх заощаджених грошей.

Читаю „Веселку” вже два роки. В нашій „Рідній Школі” св. о. Миколая, в якій учуся я в шостій класі, всі діти читають „Веселку”. Наші вчителі дають нам домашні завдання з „Веселки”. Мене вибрали мої товариші редактором шкільної газети „Горизонти”. Вона появляється кожного місяця. Ми хочемо також написати дещо про наше життя до „Веселки”. Щиро здоровлю!”

Відповідь Редакції: Дорога Миросю! Ти справді зробила велику несподіванку своїй хресній мамі та її дітям, передплативши „Веселку”, як подарунок на уродини. Будемо вдячні, коли діти української школи св. о. Миколая в Торонто надішлють нам дописи з свого життя. Щирий привіт!

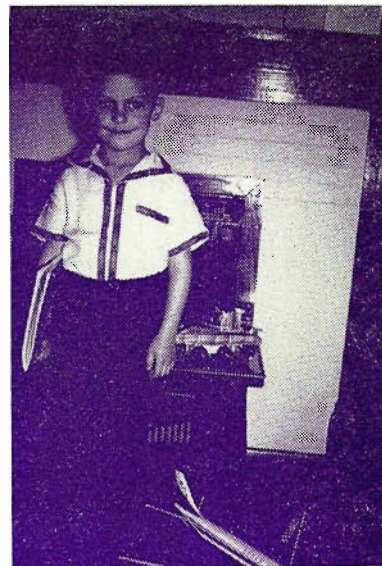
А ось лист Ірини Квірмбах з Чикаго: „Дорога „Веселко”! Читаю Тебе від першої до останньої сторінки. Певно тому й дістаю в школі українознавства дуже високі оцінки. Я ходжу до четвертої класи школи українознавства при катедрі св. Миколая, бо хочу багато знати про нашу рідну Україну. Я дуже люблю свою вчительку української мови п-ні Чушак. Прошу надрукувати мого листа в рубриці „Наша пошта”, щоб читачі „Веселки” знали, що в Чикаго маємо дуже гарну рідну школу.

Крім п'ятьох доларів, які я прислала раніше на пресовий фонд „Веселки”, висилаю тепер додатково на цей фонд три долари. Па, „Веселко”!

Відповідь Редакції: Дорога Ірко! З приємністю вміщуємо Твого листа, щоб інші діти знали про школу українознавства в Чикаго, про Твої успіхи в вивчанні предметів українознавства завдяки „Веселці” та про Твою жертвенність на свій журнал. Славно!

Бачите цього славного козака? Це наш „слухач” — Андрійко, Роман Перфецький з Торонто, який 1-го квітня ц. р. закінчив п'ятий рік життя. Він ще сам читати не вмів, бо дуже маленький. За нього написали листа його батьки панство Марія й Левко Перфецькі.

Андрійко дружить з „Веселкою” вже третій рік. Щодня після забави сідає на канапу, бере в руки опрацьований річник „Веселки” з 1963-го року або окремі числа „Веселки” з 1964-го й цього

року і або сам оглядає ілюстрації, або просить батьків, бабусю чи дідуня, щоб читали йому різні віршики й історійки з „Веселки”. Після читання він ставить десятки різних питань. Над усе він полюбив і вивчив напам'ять вірш Р. Завадовича „Розмова з пташкою”. Деколи відкриває „Веселку” на першій-ліпшій сторінці й своїми словами оповідає про те, що там надруковане. Перекаже головну подію, назве імена осіб чи звірят, які там виступають. Батьки та бабуся з дідунем дуже тишається, що „Веселка” так гарно вчить маленького Андрійка рідної мови.

Відповідь Редакції: Дорогий Андрійку! Деякі маленькі діти так, як і Ти, ще не вміють самі читати, але дуже люблять слухати, коли їм читають старші. Думаємо, що незабаром навчишся читати й із слухача „Веселки” станеш її пильним читачем. Вітай!

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи І. Бриковича
“THE RAINBOW” — “VESELKA”
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street — Jersey City, N. J., 07303
Subscription \$4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Едвард Козак — Христос Воскрес! Радійте діти!

Христос Воскрес!

Леонід ГЛІБІВ

Михайло МАМОРСЬКИЙ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Радійте, діти,
Біжіть у поле, у садок,
Збирайте зіллячко і квіти,
Кладіть на Божий хрест вінок!

Нехай бринять і пахнуть квіти,
Нехай почує Божий рай,
Як на землі радіють діти
І звеселяють рідний край.

На вас погляне Божа Мати,
Радіючи, з святих небес...
Збирайтесь, діти, нум співати:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Цей вірш написав наш славний дитячий письменник-байкар, Леонід Глібів. Був він надрукований уперше 75 років тому в першому річнику славного дитячого журналу „Дзвінок” у Львові.

Цього вірша не знають тепер діти на Україні, бо там його не дозволяють друкувати.

ЗЕМЛЯ — МОВ ПИСАНКА

Земля — мов писанка, а сонце — паска,
Пливуть хмаринок білі табуни,
І Божий світ чудовий, наче казка,
Барвистий, сяйний усміхом весни.

„Христос воскрес!” — вітаємось, радієм,
Ідем у церкву, де свічки горять,
Співаємо гаївку, як умієм,
З оркестрою веселих пташенят.

І згадуємо рідних в Україні —
Братів, сестер, родину, рідний дім:
„Христос воскрес і смерть зборов Він нині,
А завтра волю принесе усім!”

Пояснення-словничок: табун — града тварин, птиць, риби тощо (herd, flock); сяйний — такий, що сяє, дуже яний, промінний (shining, beaming).

К. ЛУГОВА

Іван ФРАНКО

ВОСКРЕСНА ПІСНЯ

Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Весняне сонце землю гріє,
дарує ласку нам з небес,
і все живе співа й радіє.

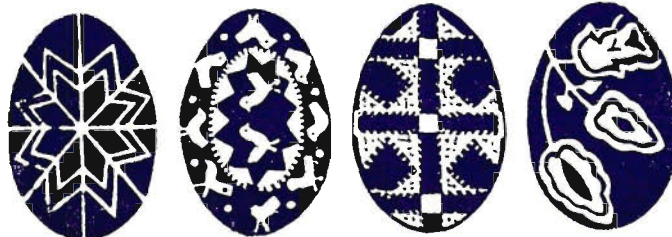
Як оновився світ увесь,
розквіт у вірі і в надії!
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Усе живе весні радіє.

НАДІЙШЛА ВЕСНА...

Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Мов дівчина у вінку.

Ожили луги, діброви,
Повно гамору, розмови
І пісень в чагарнику.

Цей вірш — це початок славного твору великого нашого письменника, Івана Франка. Уперше був він надрукований 75 років тому в дитячому журналі „Дзвінок”. Хто знає і напише нам, який це твір?

Роман ЗАВАДОВИЧ

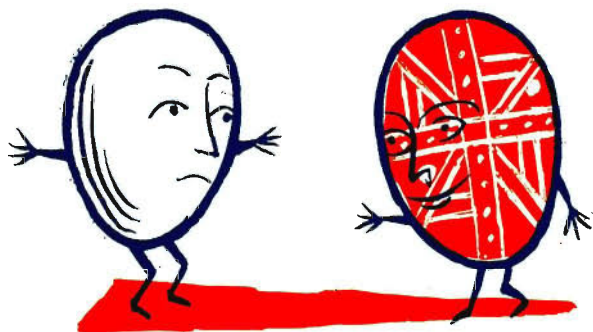
Ілюстрації П. ХОЛОДНОГО

ЯК ЯЄЧКО КРАШАНКОЮ СТАЛО

Була собі дівчинка Уля Моргуля і ма-
ла вона курочку Журочку. Курочка Жу-
рочка зерна дарма не їла, щодня неслася,
щодня дівчинці одно яечко дарувала. По-
дарувала вона Улі яечко і в суботу під
Великдень.

Поклала Уля яечко в кошик і каже:
— Це мені крашанка буде!

Почуло яечко та й злякалось: „Що во-
на зо мною робитиме? Може яке лихо
задумала? А я жити хочу — світ такий
гарний!”

І яечко викотилось із кошика та й
утекло в сад. Котиться воно по свіжій
траві, аж назустріч — друге яечко, але не
біле, а так гарно розмальоване, аж очі в
себе вбирає.

— Хто ти? — питає Улине яечко. —
Яйце ти чи не яйце?

— Авжеж, яйце, ще й писанка! — від-
повіло гордо зустрічне яйце. — Катруся
довго мене малювала, у віск умочала, три
фарби добирала.

— А навіщо ж це?

— Хе-хе, ти, мабуть, сьогодні уроди-
лося, що нічого не тямиш. А я вже три
дні живу, все знаю і тобі скажу: таж зав-
тра Великдень!

— А чого ж ти по саду блукаєш, коли
таку гарну сукенку маєш? — знов допи-
тується Улине яечко.

— Щоб мене зайчик спіткав, у короб-
ку поклав і на плечах під церкву між ді-
тей приніс. От буде радість!

„Треба і мені на Великдень прибра-
тись! — подумало Улине яечко. — Ой, я
дурненька крашанкою не хотіло стати, від
Улі Моргулі втекло... Вернуся додому, не-
хай мене Уля візьме, хай помалює!”

Прикотилось яечко до хати, а Улі не-
має, і кошика немає... Пішла Уля до по-
други крашанки красити, кілька яечок у
кошику понесла.

Завтра інші яечка крашанками будуть,
може зайчик під церкву їх принесе дітям
на втіху... А Улине яечко лежатиме не-
прибране, забуде...

Посумніло-зажурилось яечко та й ду-
має: „Коли так, то нічого мені по цьому
світі валятись! Піду втоплюсь! Тільки —
де?”

Дивиться яечко — стоїть каламар, а
в ньому щось сине блищить.

— Ось де втоплюсь! — крикнуло яеч-
ко і стрибнуло в каламар.

Та каламар не глибокий, чорнила в
ньому мало, ніяк на дно впірнути! Пока-

чалось яечко сюди-туди, побовталось у чорнилі — дарма! Боки посиніли, а чубок білий зостався.

Спересердя видряпалось яечко з каламаря та й задумалось:

„Не маю щастя! Не ведеться мені!”

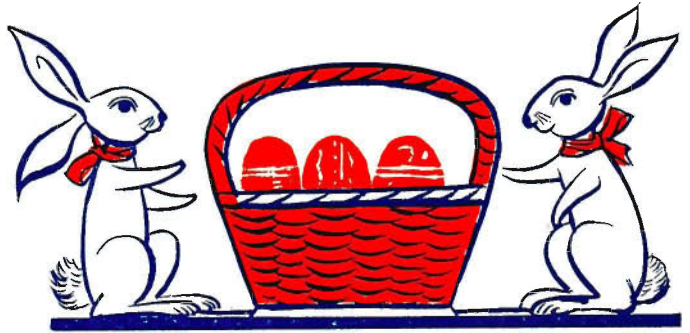
Аж глип, із дзеркала дивиться на нього друге яечко — таке гарне, темносине, тільки голівка біла. Улине яечко всміхнулось — і воно всміхнулось. Улине яечко вклонилось, і воно вклонилось. Улине яечко покотилось йому назустріч, котилось-котилось, аж ударилось об скло...

— А-а-а, то це так?

Улине яечко пізнало, що ця хороша синя крашанка — воно само. Так вам зраділо, що й розказати годі!

Аж тут Уля Моргуля іде, крашанки несе: жовті, червоні, зелені... Як побачила синю крашанку, дуже здивувалася, звідкіль вона тут узялася. Думала-думала та й каже:

— Це мені заець з лісу гостинця приніс!

І вона ніжно погладила яечко пальчиками, мов би то був сам зайчик. А потім узяла сине яечко і в кошик поклала, в саму середину.

І раділа синя крашанка, що й для неї настав Великдень.

Пояснення-словничок: вбирати в себе очі — привертати на себе чиясь увагу (to attract somebody's attention); тямити — розуміти (to know, to understand); спіткати — зустріти (to meet); каламар — чорнильниця, посудина з чорнилом (inkstand).

Відповіджте: чим різниться крашанка від писанки?

Слова: ДНІПРОВА ЧАЙКА

Музика: Осип ЗАЛЕСЬКИЙ

ВЕСНО, ВЕСНО, ВЕСНЯНОЧКО!

Цю пісню можна співати в один або в два голоси, а також хором при фортепіановому акомпаніменті.

„Весно, Весно, Весняночко,
Прийди до нас, паняночко!
Розвій хмари сніговії,
Розбий мости крижанії,
Зніми чари зимовії,
Зрости трави шовковії,
Посій квіти запашненькі,
Приводь пташки голосненькі,
Весно, Весно, озовися,
Прийди до нас, не барися!

Усміхнулась Весна жвава —
Зозуленька закувала,
А гукнула веселенько —
Обізвався соловейко.

А ми тее зачуваймо,
Весну красну звеличаймо,
Заплітаймось у таночки,
Заспіваймо весняночки:
Весно, Весно, Весняночко,
Хвала тобі, паняночко!

(Скорочено з „Дзвінка” 1893 р.)

Allegretto

9. ЖУК І СКУНС

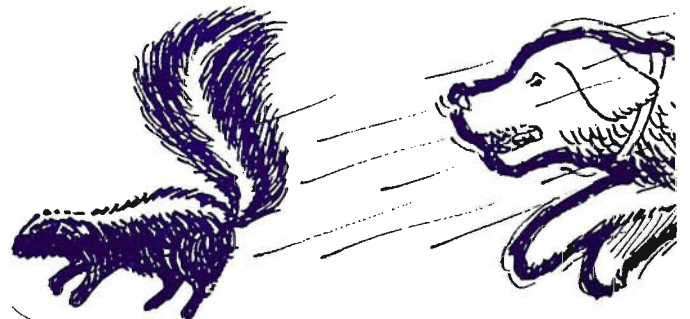
Івась думав, що взимку дідусь матиме більше вільного часу, то й лист прийде швидко. Як це втішно виглядати у вікно, чи не йде листоноша, а потім із завмираючим серцем дивитися на мамині руки, що перебирають пошту — чи нема там листа від дідуса. І тиждень минув — нема, і другий — нічого... Певно, не сподобався дідусеві Івасів лист... Аж ось одного дня прийшов Івась зі школи, здимає свого плащика, глип — а на столі лист біліє!.. Від дідуса, звичайно, бож ніхто більше із Івасем не листується! Так, це дідусь пише. Пише, що був трохи хворий, застудився, але тепер уже видужав. Найцікавіше ж у листі було те, що написав дідусь про Жука.

„Ти розпитуєш про свого собачку. Він недавно був дуже відзначився. Відважно пішов на бій з ворогом і не відступив, поки ворог безчесно не втік. Ще як був я вдома, на Україні, мали ми багато біди з тхорами, що підкрадалися до курей і душили їх. Приїхав я сюди і, як завівся господарством, то передусім запитав сусідів, чи є тут тхори. Спробував їм розказати, що це таке, заглянув у словник — там написано, що поанглійськи це *role cat* називається. Нема, — кажуть. Я вже хотів перехреститися й Богові подякувати за таку ласку, але кажуть мені люди, що є тут нашого тхора двоюрідний братик — скунс, що ще краще біля курей порасться. Що то вже ми мали з тими скунсами мороки! Твій Жук мені багато допоміг. Отож він дуже добре знав, що то за скунс, і здалеку міг його занюхати.

„От поїхав я одного дня автом у місто. Вже як був на півдорозі, чую — щось під заднім сидінням ворухиться. Зупинився я, придивляюсь — а то Жук! Як він до авта вскочити встиг? Ну, нічого, вдвох веселіше їхати буде! Втомився я трохи, став біля парку перепочити, попоїсти й

Жука погодувати. Коли ж як не зірветься мій Жук, як не загарчить! Аж шерсть на ньому сторч встала. Я перелякався, щоб він на кого не кинувся, дивлюсь — аж під кущем скунс сидить. Я кличу Жука, щоб не чіпав його, але куди там! Жук гавкає, насакає на скунса і хоче вхопити звіра за морду. Раптом скунс повернувся до Жука хвостом, повітря наповнилося страшним смородом, Жук замотав головою і кинувся назад, а скунс чимдуж помчав углиб парку. Жук підбіг до мене, винувато махаючи хвостом, а від нього тхне скунсовим духом так, що втерпіти не можна. Повів я його до помпи, хотів обмити — ще дужче від нього цим смородом несе. Ну що ж, не кинеш пса на дорозі! Взяв я його в авто та й якось терплю. А потім треба було мені газоліни купити. Підїхали ми до станції, а господар покрутив носом, понюшив і, перше ніж продати мені газоліну, як закричить до своєї жінки: „Берто! Замикай швидше кури! Скунс десь крутиться!“

Івась дуже сміявся, коли читав дідусеве оповідання про війну Жука із скунсом. На бажання мами він прочитав усього дідусевого листа вголос, щоб і тато з Ромком послухали. Перегортаючи сторінку, Івась помітив, що мама хитро підморгнула татові, і здивовано спинився.

— Чи ти помічаш, Івасику, — засміялась мама, — що ти вже не запинаєшся, як читаєш? Видно, за півроку багато ти в українській школі навчився. Ну, ну, читай далі.

10. НЕВДАЛИЙ АРТИСТ

Знову сів Івасик дідусеві листа писати. І знов не було йому це легко. Почав як слід, розпитався про здоров'я, чемно побажав, щоб дідусь уже наміцно одужав і більше не хворів, а тоді затнувся. Справа в тім, що Івась був дуже правдомовний хлопець і не вмів говорити неправди. А як писати дідусеві про останні новини й обминути найважливішу і досить неприємну з них — як він „провалився” на святі в честь святого Миколая?

Всі учні недільної школи старанно готувалися до вистави, учитель дав також Івасикові вивчити вірша. Хлопчина завзято взявся вчити вірш напам'ять і вже в кінці першого дня міг його проказати. Потім ще кілька разів повторив, мама перевірила — і все здавалось як слід.

Переглянув вірш перед виставою — ніби все пам'ятає, а як вийшов на сцену і побачив перед собою повну залу людей, дуже перелякався, ніяк не міг пригадати перший рядок. Що за біда! Другий рядок знає, а першого не може віднайти. Не почне ж він із другого!

На біду, вчитель був за сценою, одягав дітей для наступної точки і не міг порятувати Івася. Він був настільки певний за Івася, що сміливо випустив його без підмоги. А Івась якраз потребував підмоги. Постояв-постояв, вклонився публіці та й пішов. Дехто засміявся, а потім усі плескали, хоч і не було за що. Івась же гірко плакав за сценою, а мама його потішала й запевняла, що нічого в тім страшного нема, аджеж він не артист і це не театр.

Подумав Івась та й вирішив, що треба дідусеві про це написати, бо інакше не зможе він в наступнім листі похвалитися різдвяними подарунками. Хто говорить неправду або прикривається різними вихилями, той не заслуговує на різдвяні подарунки.

(Продовження буде)

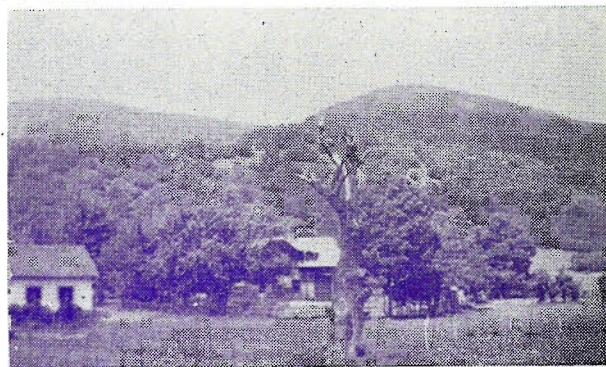
Пояснення-словничок: двоюрідний брат — стрісний або тіточний брат; запинатися — загикуватися, затримуватися на окремих звуках чи словах говорячи або читаючи (stutter, stammer); вихиляси — викрутаси, вигадане оправдання (excuse).

СВІТЛИНИ З РІДНОГО КРАЮ

Наші читачі Івась і Богданна Принада з Картерету, Н. Дж., прислали нам дві світлини з Рідного Краю.

На цій світліні бачите ріку Стрий під містечком Корчином у Західній Україні.

А тут бачите частину села Дубини на Скільщині у Карпатах.

Мама Ведмедиха спала цілу зиму у своїм барлозі в гаврі коло дуплавого дуба. Одного дня прокинулася вона від якогось незвичайного гуку й лоскоту. Протерла очі.

— „Що це таке? — подумала. — Щось гримить, грюкає. Невже це весна, невже тріскає лід на ріці?”

Встала, але не досить обережно, і розбудила двох своїх дітей-ведмежат — Кудлайчика й Ласуню.

— Сидіть у хаті, діти! — сказала. — Я піду погляну, послухаю, що це за галас такий. Може вже й справді весна іде.

Пішла Ведмедиха над ріку. На ній уже справді з гуком тріскав лід, і крига плила вниз. Алеж це не було все — до цього гуку приєднались постріли. У лісі були лови.

Мама Ведмедиха тривожно подумала про дітей, що залишилися самі, і мерщій завернула до свого лігва, але запізно, бо ось зашуміла-засвітіла куля і поцілила її в задню ногу. Не зважаючи на великий біль і на те, що кров текла з рани, Ведмедиха бігом вернулася до гаври. Тут зразу впала на лігво і застогнала, заридала:

— Діти мої, мене ранено! Знайте, якщо я не вгамую крові, то помру, залишу вас сиротами.

Діти дуже перелякались. Ласуня з плачем припала до мами, а тоді стала подавати їй пучечки м'якого моху, щоб ним затамувати кров. Це мало помагало. Та не такий був Кудлайчик. Він зразу згадав, що на дубі живе вчена сова, яка все знає. Кудлайчик висунув мордочку з гаври й закричав:

— Пані Совинська! Це я, Кудлайчик! Наша матуся ранена! Скажіть, будь ласка, що прикласти до рани.

Хвилину було чути шелест — видно, сова в книгах читала. Потім відізався хрипкий голос:

— Треба негайно піти на ріку, принести льоду й прикласти до рани, щоб витягнути з неї гарячку.

— А що це таке лід? — запитав Кудлайчик.

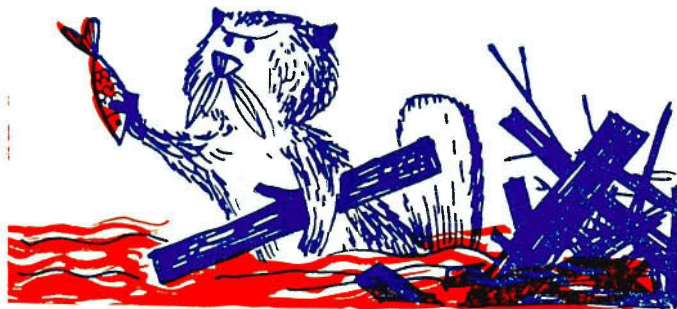
— Це холодна тверда вода.

Здивувався Кудлайчик. Таж він ще ніколи твердої води не бачив! Торік улітку, щоправда, бовтався у воді, але у м'якенькій, тепленькій.

Ведмежата побігли над ріку. І справді, побачили, що долі рікою пливають кусні твердої води — льоду. Але як його дістати? На щастя, надплила велика крижина, а на ній — знайомий кабан.

— Пане Кабанко! — загукали ведмежата. — Киньте нам кусник твердої води!

Кабан кинув. Вхопили малята кусень льоду, а він зимний-зимний. Розтирають лапки, хухають

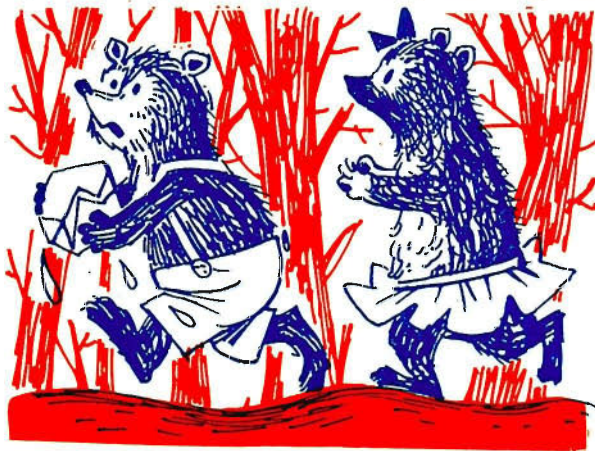

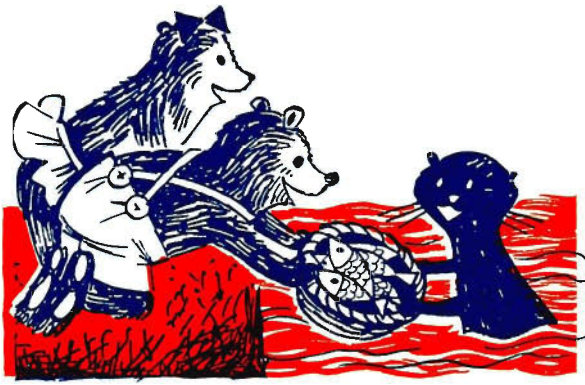
у них, але несуть — то одне, то друге. І донесли. Зразу ж допомгло мамі Ведмедисі, біль зменшився, і рана стала поволі гоїтись.

Та інша журба нависла над ними всіма: і мама Ведмедиха, і ведмежата такі голодні, що страх! Подумали діти та й пішли шукати поживи. Скубули трохи зеленого моху, трохи пуп'янків та корінчиків. Але хворій мамі треба чогось кращого. Знову побігли до ріки. Дивляться — бобри біля своїх хаток греблю направляють. Ведмежата чемно вклонились і попросили старого бобра:

— Пане Бобрику, наша мама ранена, хвора. Будь ласка, подаруйте для неї одну рибину.

Старий бобер щось промимрив під вусом і ки-

— Чому не скинути? — сказала ворона. — Добрим дітям треба допомогти.

І дзьобом відірвала два пучки ягід.

А що ж з Ласунею? Дупло диких бджіл було невисоко. Вона полізла по дереву вгору, але устроїти лапку в дупло не відважилась. Спирнула перед вічком і жде. В ту ж мить кинулись до неї бджоли, забриніли-закричали:

— Ах, ти непоправна ласунко! То ти знов, як торік восени, прийшла руйнувати-грабувати нас!

Затремтіла мала Ласуня, з сльозами на очах стала просити:

нув їм рибку. Та звідкись узялась видра і як не розсердиться, як не гримне на бобра:

— Як вам не сором, сусіде? То ви бідних дітей відпускаєте з одною рибиною? Таж їхня мама недужа, поживи не добуде, і їм самим боки з голоду позападалися!

— Пождіть, діти! — сказала до ведмежат.

Пірнула у воду і незабаром винесла з своєї комори повний кошук риби.

— Це для мами і для вас!

— Спасибі, пані Видрівська! — подякували ведмежата. — Бог вам заплатить.

А видра: — На здоров'я вам усім!

Кудлайчик і Ласуня такі раді — вже нема в них голоду.

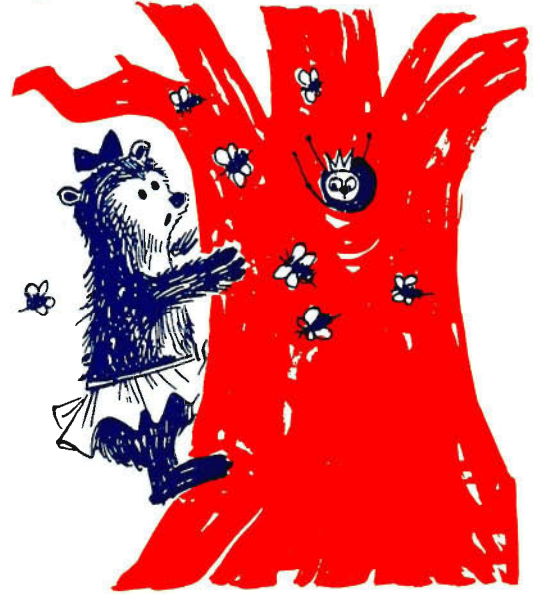
З'явилася ще одна журба: у мами Ведмедихи прокинулася гарячка. Наче спить, наче їй щось сниться і вона шепче. Приклала Ласуня вухо до маминих уст і чує:

— Ох, якби мені яких ягідок, якби кришку меду, я б видужала...

Зажурились ведмежата, радяться, де б це все дістати. Урадили: Кудлайчик пошукає торішніх ягідок, а Ласуня — о, вона знає ще з осени, де дупло лісових бджіл, де мед.

Побіг Кудлайчик під куц каліни. На його верхку, на галузках цілі пучки смачних ягідок — але як їх дістати? Та ось надлетіла ворона й сіла на каліну. Зрадів Кудлайчик.

— Пані Вороновська! — попросив. — Скиньте, прошу вас, кілька пучків ягідок для моєї хворої матусі!..

— Змилуйтесь, шановні працівниці! Не відганяйте мене з пустими лапками! Не для себе я прошу дрібки меду, а для хворої матусі. Вона в гарячці. О, я вже ніколи не заподію вам шкоди!

З дупла виглянула сама бджолина королева-матка.

— Цитьте, діти! — сказала до бджіл. — Треба порятувати наших сусідів у біді. Дозволю да-ти їй меду.

Бджоли дозволили Ласуні взяти собі чималеньку грудку щільника з медом для мами. Подякувала Ласуня і швидко злізла вниз до брата, що вже чекав з ягідками.

Яка ж була їхня радість, коли від ягідок і від меду мама Ведмедиха одужала! Незабаром ведмежа родина вийшла на прогулянку, щоб на милуватись весняним сонечком.

Пояснення-словничок: Барліг — лігво (den, lair); гавра — місце-сховище, де зимують ведмідь; крига — льодова поволока на воді; гамувати, тамувати — спити, стоїмувати (to stop); бовтатися — хлюпатися (to splash, to splatter); скувати траву — to crop; мимрити — невизначно говорити (to mutter, to mander); видра — надводна тварина, що живиться рибою (otter); вічко — мале віконце у дверях, а також дірка, якою бджоли входять до вулика або дупла; пучок — в'язка, гроно (cluster); кришка — дрібна, мала кількість чогонебудь; торішній — минулорічний (last year's).

НА МАКІВЦІ

Юрко прийшов зі школи в невеселому настрої. Хоч надворі починалася весна, ішов холодний дощ і віяв рвучкий вітер.

Якраз рік тому в таку погоду похоронили його дідуня. Юрко дуже його любив. Дідуньо був колись українським січовим стрільцем і розповідав часто про стрілецькі бої; згадував Маківку, Лисоню, Потутори і багато інших військових пригод.

Юркова мати мала пильну роботу в кухні. Юрко взяв у руки велику синю книгу з написом на обкладинці „УСС” і сів у фотель коло вікна. У цьому фотелі часто залюбки сидів його дідунь. Хлопець почав оглядати книгу. В кімнаті було тепло. За вікном гудів вітер, а дощ сік віконну шибу.

Юрко перегортав помалу листок за листком та розглядав знімки, що були в цьому історичному альбомі. Перед ним немов оживали події, про які, бувало, розказував дідуньо. Нараз хлопець побачив знімок стрільця, дуже подібного до Юркового тата; мав таке саме високе чоло, такі ж чорні очі. Почав приглядатися. Ах, та ж під ним дідуневе прізвище! Так, це дідунь, як був молодим стрільцем!

Оглядав уважно риси обличчя і порівнював їх з батьковими. А дощ сік шибу вікна, і вітер шумів. Юрко приглядається ще раз, і ще раз, і...

...Нараз чує, що за верхом гори заторохтів скоростріл. За малу хвилину розшалілась така стрілянина, що не дай Боже! Високо над деревами почали розриватись гарматні стрільна, і згори, наче град, посипались залізні відламки. Січові стрільці немов прилипли до холодної землі в неглибоких окопах поміж деревами на схилах гори.

Юрко притулився до дідуня, що виглядав тепер зовсім, як тато, і придивлявся до стрільців. Дехто малою військовою лопаткою поглиблював своє сховище в окопах, дехто обережно розсував перед собою землю, щоб було краще видно, що діється перед окопами. Інші уставляли коло себе скриньки з амуніцією. Всі очікували чогось незвичайного. Тим часом дідуньо почав вигортати землю з-під коріння великої ялиці, що росла над самим окопом.

— Тут сховок для тебе, Юрку! Залізь туди й сиди тихо, бо я не буду мати часу думати про тебе! — сказав до Юрка.

В цю хвилину один стрілець закричав:

— Дивіться, за кущами ялівцю підсуваються до нас москалі!

Стрільці насторожились і міцніше стиснули руками рушниці. Старшини передавали накази перед боєм. Підстаршини хильцем просувались

Українські Січові Стрільці — Лінорит Олени Кульчицької

поміж стрільцями, перевіряючи, чи все в порядку.

Московські солдати підсувались щораз ближче. Схопиться один, скочить кілька кроків уперед і знов припаде до землі. Тим часом вискакує другий, третій, і так поволі всі наближаються до стрілецьких становищ.

У стрілецьких окопах було тихо, тільки з-за гори торохтіли скоростріли. Час від часу гук притихав, тоді зривались крики „ура! ура!”, а за хвилину знов починався гуркіт.

Москалі були вже зовсім близько. Юрко висунув голову з-між коріння і обережно розглянувся довкола.

Нараз залунав наказ: „Вогонь!”

Кругом Юрка заклекотіло, загуркотіло, зашвирило. Хлопець втиснувся у свою схованку, щоб не бачити й не чути того страшного бою. Понад окопами понеслися розпачливі крики та

стогони, наче хтось когось розривав на шматки. Стрільянина то збільшувалась, то притихала, щоб за коротку хвилину вибухнути з ще більшою силою.

Хтось крикнув: „Вперед!” Стрільці вискочили з окопів і кинулись на ворога. Протинаступ був такий завзятий, що москалі не витримали й почали відступати. Юрко видряпався на насип, що захищав окоп, і побіг слідом за дідом. Але ледве пробіг кілька кроків, як побачив солдата, що лежав на землі, націляючись на нього рушницею.

— Дідуню, рятуйте! — крикнув з усієї сили Юрко, а сам приліг до землі.

... Раптом хтось потягнув його за руку.

— „Тепер я вже пропав!” — подумав Юрко і широко розкрив очі.

Над ним стояла мама і тримала його за руку.

— Що тобі таке приснилося? — запитала. — Ти кричав крізь сон.

— Я був з дідунем у бою, і на мене хотів стріляти московський солдат.

Мама поглянула на книгу про українських січових стрільців, що лежала в Юрка на колінах, і сказала:

— Якраз тепер минає п'ятдесят літ від часу славного бою наших січових стрільців на горі Маківці. Ця гора лежить у Карпатах недалеко від Сяну і Стрия. Бій розпочався 29 квітня 1915 року, тривав три дні й закінчився перемогою стрільців.

— Мамо, я бачив цей бій і брав у ньому участь! — закричав Юрко.

Мати засміялась.

Панорама Маківки й стрілецьке кладовище

— Як же ти міг там бути, коли тобі тільки одинадцять літ, а від часу бою минуло п'ятдесят літ? Тобі тільки так снилося, бо ти, бачу, оглядав альбом УСС і задрімав.

Вітер не переставав шуміти за вікном, дощ сік шибу, в кімнаті починало темніти. Юркові важко було повірити, що то був сон, а не дійсність.

Пояснення-словничок: Рвучкий — поривчастий, навальний (vehement, violent); Маківка, Лисоня — верхи в Карпатах; Потуртори — село — там ішли завзяті бої українських січових стрільців з москалями за I світової війни; риса — feature, lineament (обличчя); лопатка — small shovel, spade; сховок — сховище, схованка (hiding, place, shelter); яловець — чатинний куш, має терпкі темносині ягоди (juniper, sade); солдат — вояк московської армії, москаль; націлюватися — прицілюватися, спрямовувати проти когось рушницю чи гармату (to aim at).

Ганна ЧЕРІНЬ

ПОРА ПИСАТИ ПИСАНКИ

Зима тікає нависна,
А з нею дні холодні.
Іде завітчана весна
І Свята Великодні.

Пора писати писанки,
Бо потім буде пізно!
Ячка, фарби, казанки —
Аж на столі вже тісно!

Всі барви в нас для праці є,
І віск нагрівсь на свічці.
Матуся писальце дає
Мені й моїй сестричці.

— Я намалюю квітку, мак!
— А в мене буде олень!
Малюють всі на власний смак,
Без жадних невдовольень!

А як зняла матуся віск
Із нашої роботи,
Піднявся в хаті сміх і писк —
Було ж так тихо доти!

— Дивись! Це квітка! Справжній мак!
— А в тебе що? — Вітряк! Вітряк!
— А олень де? Поглянь же сам:
Його не видно серед плям!

Я вже розсердивсь на сестричку,
Що всіх дрочити має звичку.
Але запевнила матуся,
Що я таки колись навчуся.

Узір писати буду чітко,
І барву доберу яскраву,
І писанку, як пишна квітка,
Я намалюю — всім на славу!

ГОЦА ДРАЛА

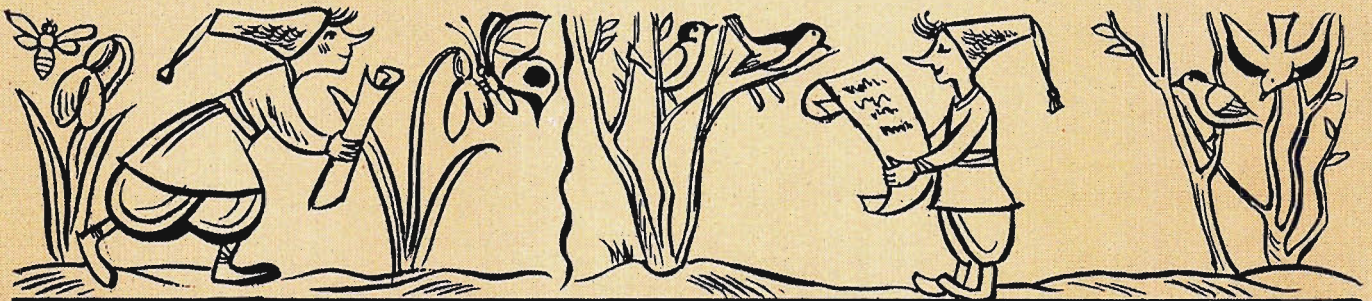

Хто із вас, мої пташата
Дасте мені яйце на свята?
Хочу писаночку мати —
Ек без неї святкувати?

Під Великдень Гоца Драла
Лист до друзів написала.

Ромтомтомик гумку мав,
Де потрібно — витирав.

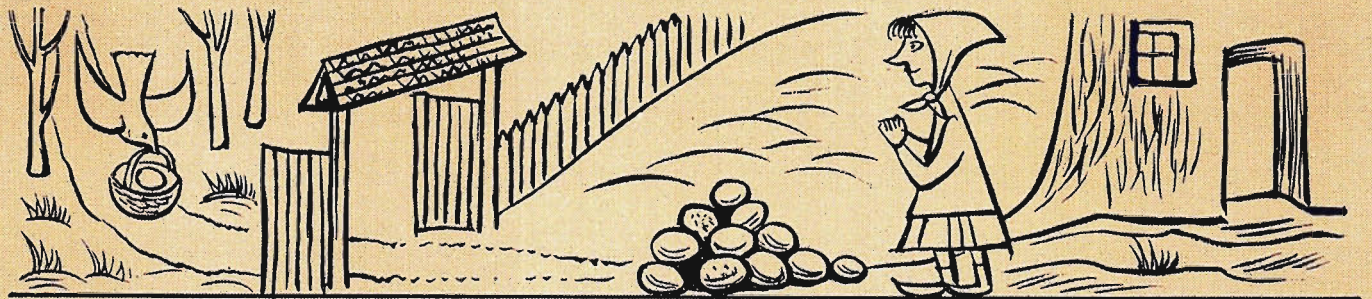
Написала, як уміла,
Натомилась, аж упріла.

Ромтомтомик лист поніс
Просто в ліс.

Від куца йшов до куца там,
Гоцин лист читав пташатам.

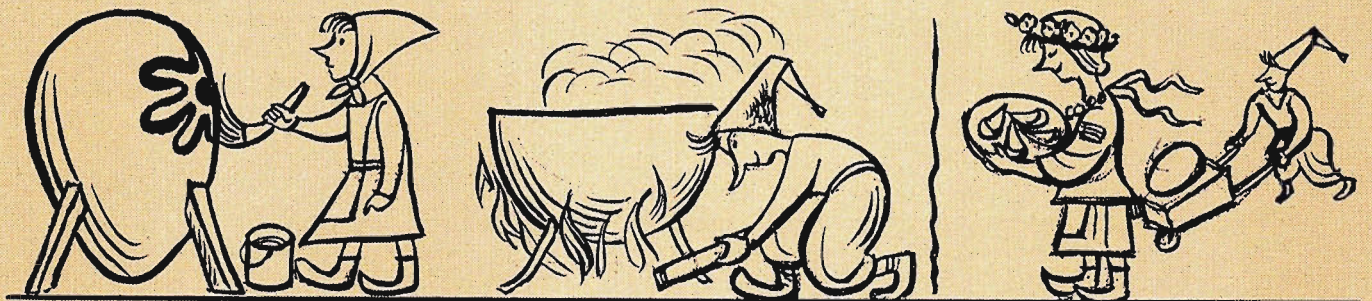
„Слухайте, пташата з гаю,
Що вам зараз прочитаю!”

Не минуло й півгодини —
Гоца вибігла з хатини.

Глип — стоїть з яєць гора,
Наскладав би три відра!

Здивувалась Гоца мила:
„Я ж одного лиця просила!”

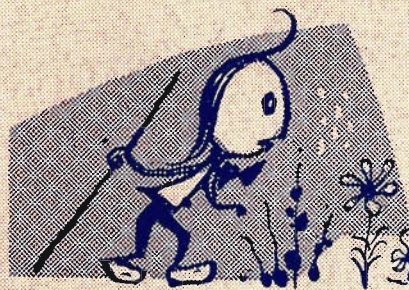

Щонайбільше підбрала,
Якнайкраще змалювала.

Ну, а решту в казані
Гномик варить вже три дні.

Буде друзям на тарілку,
Як зберуться на гаївку.

ТРИГОДИ ЧАП-ЧАЛАПА

Чап Чалап наш заблуdiv
До країни Чудодив.

Поміж травами у полі
Скрізь ростуть там парасолі.

Там літають мухослоні
И ходять кукурікуконі.

А ось там по деревах
Скаче черепахонтах.

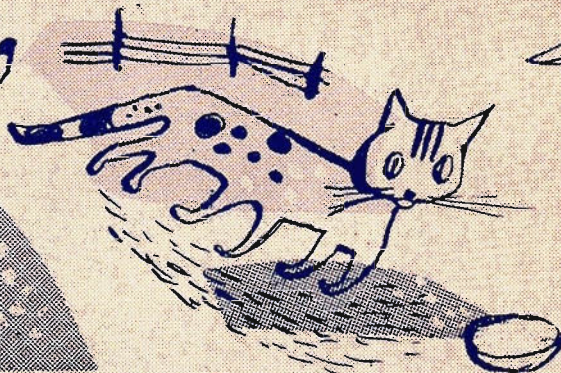
Поміж дерева і лози
Ходять теж жирафокози,

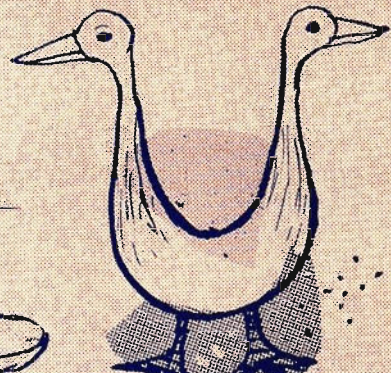
А по полі скачуть всіюди
Дивні зайчі верблюди.

Качкопес є теж смішний,
Гавкоквакас, як злий.

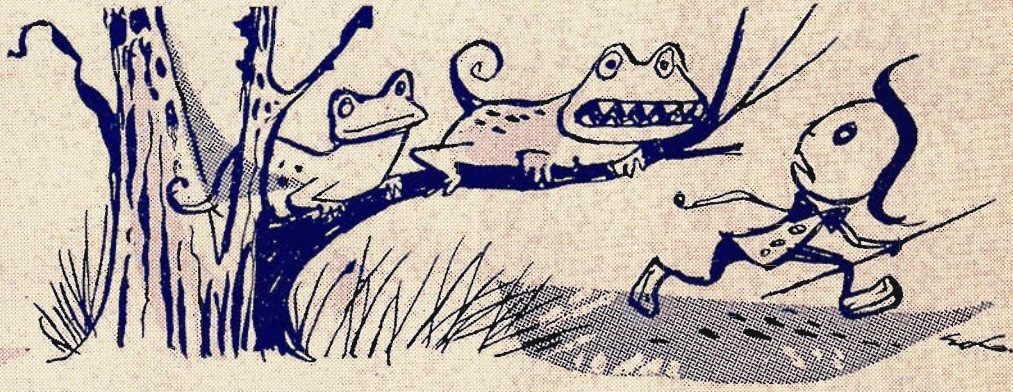
А оце кіт-шестиніг
Понід пліт собі побіг.

Кожна гуска чи гусак
Виглядають там ось так.

Комарі є теж великі,
Що вбирають черевики.

Жаби он сидять окаті,
І хвостаті, і зубаті...

Мусів Чап Чалап тікати,
Бо могли би покусати...

КОМПОЗИТОР НЕСТОР НИЖАНКІВСЬКИЙ

Хто з вас, юні читачі, вчиться грати на фортепіані в Українському Музичному Інституті чи в іншій українській музичній школі, той може грав „Марш горобчиків”, „Гавот ляльки”, „Староукраїнську пісню” або інші фортепіанові твори для молоді, що їх склав український композитор Нестор Нижанківський. У квітні цього року минає 25 років від дня його смерті і вам треба дещо знати про цього композитора, бо при дальшому навчанні ви ознайомитеся з іншими його творами.

Нестор Нижанківський був сином Остапа Нижанківського, священика, композитора, а при тому славного диригента. Народився він 31 серпня 1893 року в місті Бережанах, у Західній Україні. Учитися грати на фортепіані почав малим хлопцем у батьківському домі, а потім у місті Стрию, де ходив до школи. По закінченні середньої школи-гімназії, став студентом Львівського університету і Вищого Музичного Інституту імени Микли Лисенка у Львові. Коли почалася перша світова війна, був покликаний до військової служби в австрійській армії, бо Західня Україна була тоді в складі Австро-Угорської держави. Під кінець війни, коли Австро-Угорщина розпалася, а на західноукраїнських землях постала українська держава, Нестор боровся за волю рідного краю в українській армії. По війні продовжував навчання музики в Музичній Академії у Відні в Австрії, згодом у Музичній Консерваторії в Празі, у Чехії, і тут закінчив музичні студії. Повернувшись у Львів, став учителем Музичного Інституту ім. Лисенка, виступав як піаніст на концертах та вкладав музичні твори.

На початку другої світової війни московські більшовики зайняли західноукраїнські землі. Нестор не хотів жити під большевицькою займанщиною і разом з жінкою та сином подався на за-

хід. Тоді була дуже люта зима, Нестор по дорозі простудився і важко захворів. По кількох місяцях перебування у лікарні, він помер 10 квітня 1940 року в польському місті Лодзі. Його жінка і син перебувають тепер у Західній Європі; син Олег є оперовим співаком і живе в Швейцарії.

Нестор Нижанківський написав багато музичних творів для фортепіана, оркестри та одного голосу (сольоспівів). Дуже гарну його пісню „Засумуй, трембіто” часто виконують наші співаки на концертах і академіях. Цю гарну

пісню також награно на грамофонній платівці.

Для своїх музичних творів Нестор Нижанківський використовував українські народні мелодії, по-своєму їх музично опрацьовуючи.

Н. Нижанківський (у білій сорочці) обговорює свої композиції з музикологом д-ром Зіновієм Лиськом у 1936 р. Д-р Лисько працює тепер над 10-томовою книгою „Українські народні мелодії”.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

МІЙ СОН

Снилося мені, що я була в Україні. Яка вона прекрасна!

Снила я про Дніпро ревучий та про Чорне море, снила про степи золоті та Карпати круті. Снила про річку на Поділлі, і здавалось мені, що я стояла над нею і рвала цвіт з похилої калини.

Снились мені села та міста, про які я чула від батьків. Які чудові вони!

Аж тут годинник дзвонить — час до

школи вставати! Встала я скоро, як ніколи, побігла до матусі своєї і запитала:

— Чи справді Україна така гарна, як снилось мені?

— Так, доню, вона дуже гарна!

Ох, як хочеться мені полетіти колись в Україну, у вільну Україну!

Нуся Вох

сумівка й учениця Школи Українознавства в Джерзі Ситі

Ляля-Діана Макогін з Парми Клівленд, світлину якої бачите, пише: „Дорога „Веселко“! Цього листа ми пишемо з моїм братиком Юрком. Я ходжу до першої класи і вже трохи пишу й читаю по-українськи, але ще сама листа написати не можу, і тому робить це за мене мій брат Юрко. Кілька днів тому я отримала оправлений десятий річник „Веселки“ за 1963-ій рік і дуже дякую. Маю ще неоправлений за 1964 р. річник. Хоч „Веселка“ на чотири роки старша за мене, бо я народилася в 1958-му році, а „Веселка“ в 1954-му, ми дуже добрі приятельки. З „Веселки“ я вчуся багато, головню про Україну, звідки приїхали мої батьки. Дуже подобаються мені „Чап Чалап“ і „Гоца Драла“. Мені їх читають тато, мама, братчик або сестричка. Але я вчуся дуже пильно української мови і незабаром вже сама зможу читати Тебе. Маю товаришок, які Тебе читають. Ми всі належимо до роя „Зайчики“ в Пласті.

З моїх заощаджених грошей посилаю Тобі п'ять доларів з нагоди одержання оправленого річника. Бажаю Тобі видати ще багато таких річників для нас, малих дітей”.

Відповідь Редакції: Дорога Ляло! Вчися пильно рідної мови, щоб могла сама читати „Веселку“ й писати до неї листи. Тішити нас, що „Веселка“ подобається Тобі й Твоїм товаришкам пластункам-новачкам з роя „Зайчики“. Твою жертвенність на „Веселку“ ставимо за приклад іншим нашим читачам. Вітай!

Надя Михайлиця з Торонта, Канада, пише: Дорога „Веселко!“ Ми, учні 5-ої „б“ класи „Рідної Школи“ св. Миколая в Торонті, читали у „Веселці“ допис „Як американські діти вчилися про Україну“. Цей допис читали ми з нашою вчителькою пані Малицькою. Я хочу подякувати всім тим американським дітям, що цікавляться Україною, а Тобі, „Веселко“, за те, що надрукувала цей допис.

Відповідь Редакції: Дорога Надю! Щиро дякуємо за признання! Налиши листа до американських дітей в Інкстері, які уклали й видали одноднівку про Україну. Адресу знайдеш у „Веселці“ за лютий ц.р. Вітай!

Наша читачка Маруся Курійчук з Форт Вільям (Канада) пише: „Дорога „Веселко“! Мій брат Михайло вислав Тобі передплату, а я пишу до Тебе кілька слів. Маю сім років. Ходжу до другої класи англійської школи й до третьої української. Крім того мама вчить мене вдома по-українськи. Я дуже люблю читати „Веселку“. Найраше читаю вірші”.

На! Маруся.

Відповідь Редакції: Дорога Марусю! Дякуємо за гарного листа. Тішити нас, що Ти вчися по-українськи і що наш журнал Тобі подобається. Вітасмо Тебе й Твого братика Михайлика!

ГЕОГРАФІЧНА ЗАГАДКА

- 1 — — — — — рів Тут п'ять українських міст із
- 2 — — — — — рів закінченням „рів”. На місці ри-
- 3 — — — — — рів сок вставте букви, щоб вийшли
- 4 — — — — — рів назви цих міст. До помочі візь-
- 5 — — — — — рів мить мапу України.

★ ДОПОВНІТЬ!

1	— — — — —	поля	6	— — — — —	вага
2	— — — — —	день	7	— — — — —	вага
3	— — — — —	лиця	8	— — — — —	пан
4	— — — — —	лиця	9	— — — — —	дар
5	— — — — —	лиця	10	— — — — —	кіт

Отут 10 слів. До цих слів додайте спереду стільки букв, скільки є рисок, і матимете зовсім інші слова.

★ ШО ЦЕ?

- а) Лежав, лежав, а весною річкою помчав.
- б) Лежав, поки лежалось, а припекло — то й сліду не зосталось.
- в) Восени родиться, навесні вмирає, Взимку своїм тілом землю зогріває.
- г) Старий дід мости помостив, прийшла молода — мости рознесла.

★ ЯКА ЦЕ ПОТВОРА?

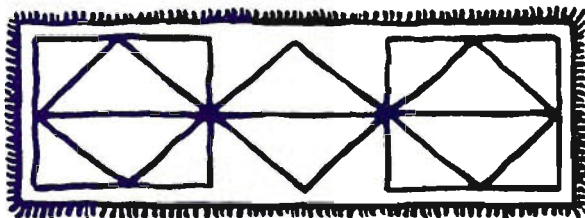
Шість ніг, дві голови, четверо очей, два носи, один хвіст — що це?

★ ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

- 3 „к” — у полі виростаю.
- 3 „в” — я тіло покриваю,

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА БЕРЕЗЕНЬ ц. р.: ШО ЦЕ? в) Місяць; б) небо й місяць; в) сонце. ЯКІ ЦЕ МІСТА В УКРАЇНІ? 1) Хотин; 2) Рогатин; 3) Снятин; 4) Яготин; 5) Козятин; 6) Пирятин. ДЕ Я БУВ? В зоопарку. ДОПОВНІТЬ! 1) Коса; 2) ляма; 3) крило; 4) Україна; 5) м'якість; 6) пустеля; 7) постеля; 8) надія; 9) подія; 10) молоко; 11) неборак; 12) лицар.

★ ВЗІР НА КИЛИМІ

Ось тут узір на килимі. Стара перська легенда розказує, що шах-володар наказав вишити такий узір на килимі, щоб лінія взору ні разу не перехрещувалася і не проходила двічі в тому самому місці. Спритний і блистроумний двірський скоморох-сміхун Магмед вишив такий узір. Чи зумієте наслідувати його?

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE БОГДАН, КОЗАК-SORCERER

РОЗДІЛ XXVII: ХИТРОЦІ

CHAPTER XXVII: TRICKERY

— Пощадіть життя! — залебедили польські джури. — Ми ні в чому не винні!

“Spare our lives!” — begged the pages. “We haven’t done anything!”

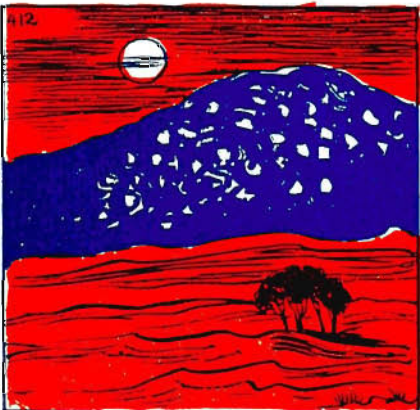
— Випрягайте коней! — наказав Богдан своїм хлопцям. — Ми поїдемо, а ці парубки підуть з нами пішки.

“Unharness the horses!” — said Bohdan to his boys. “We’ll ride and these lads will follow us on foot.”

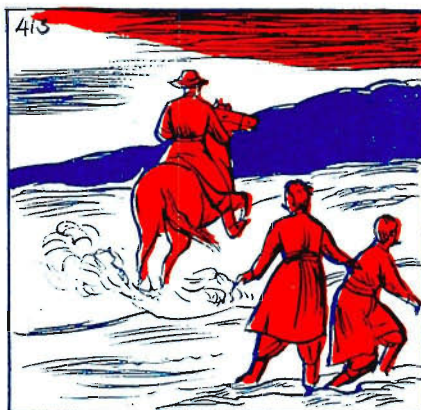
Минула година нічної мандрівки. — Їдьте на цей горб і розпаліть під лісом кільканадцять вогнищ! Ось вам кресало! — шепнув Богдан до хлопців.

An hour passed in the night’s journey. “Ride up this hill and start a few bonfires near the forest. Here’s the flint!” — whispered Bohdan to the boys.

Незабаром на горбі заблищали вогники — один, другий, третій... щораз більше. — Дивись! Що це? — дивувалися джури.

Soon the fires began to flicker up on the hill—one, then another, then still another, and more each minute. “Look! What is it?” — the pages whispered in amazement.

— Це велике козацьке військо варить галушки, щоб підкріпитись, поки вдарить на табір вашого князя! — сказав Богдан, сів на коня й від’їхав.

“It’s a great Kozak army, boiling dumplings for supper, before attacking your prince’s camp!” — said Bohdan and left.

Як розвиднілось, джури добігали вже до табору польського війська.

It was dawning when the two pages were nearing the camp of the Polish army.

(Продовження буде)
(To be continued)